

Workshop personcentrerad vård i omvårdnaden

Eva Sving, chefsjuksköterska, MDr
20240604

Two sides of the story

“I was on my way to work; I had just left my daughter at preschool and my wife at work. I was in a hurry, I only had ten minutes before my meeting started. Suddenly a loud noise, followed by what was probably my own scream. I heard words like ambulance and emergency room and was placed on a stiff board. It was cold, I was in horrible pain, no one talked to me, and my clothes were cut off without anybody telling me. I tried to call for attention and kept asking what was going on, but no one answered me. The situation was overwhelming, I started crying”.

Two sides of the story

The trauma alarm went off – car accident. Of course, I was at the front, this was always exciting. After only a few minutes, the trauma was rolled into the emergency room where I was called as an intensive care nurse. The patient was connected to monitoring equipment, prescriptions were thrown out, clothes were taken off, catheters were put in and medication was given. I briefly noticed that the patient was crying and kept asking, “What’s going on, what’s happening to me?” However, no one answered; we were busy saving the man’s life”.

Definition av personcentrerad vård

I mitt arbete bemöter jag alltid personens och dess närståendes behov med respekt samt värnar om personens egen förmåga och värdighet. Målet med, och genomförandet av vården grundar sig på delat beslutsfattande där jag tar ansvar för vårdens gemensamma ansvar för vår gemensamma patient.

- Som patienten är jag delaktig i vården
- Som patienten är jag aldrig budbärare
- Min berättelse tillsammans med professionens kunskap är grunden till vården
- Dokumentation säkerställer kontinuiteten och ger styrka och legitimitet till partnerskapet

Patient

Be nice to me

Keep me safe

Help me heal

Nurse

I be nice to you

I keep you safe

I help you heal

Vårdtagare

Var snäll mot mig

Gör mig trygg

Hjälp mig bli frisk

Vårdgivare

Jag ska vara snäll mot dig

Jag håller dig trygg

Jag hjälper dig att bli frisk

Var är det för skillnad?

Medicinsk vård - Omvårdnad

Fysiska behov

Personlig hygien
och att klä sig
Toalettbehov
Mat och dryck
Vila och sömn
Rörelse
Fysiskt
välbefinnande

Psykosociala behov

Kommunikation
Delaktighet och
information
Avskildhet
Värdighet
Respekt
Emotionellt
välbefinnande

Omvårdnad kan beskrivas som en uppgift sjuksköterskor och undersköterskor gör för att hjälpa patienten med sina omvårdnadsbehov (till exempel med att äta, dricka, gå på toaletten eller lägga om ett svårt sår).

Det mer komplexa sättet att tänka på omvårdnad är att omvårdnadsbehovet tillgodoses genom personcentrerad vård. Att tillhandahålla omvårdnad genom personcentrerad vård är utmanande, dynamiskt och komplext som kräver mycket övning, reflektioner och insikt för att göra det konsekvent *och kräver professionell kunskap.*

Alison Kitson ur boken *Fundamental of Care* . Klinisk tillämpning av ett teoretiskt ramverk för omvårdnad, 2020.

Etablera en vårdrelation Kulturen i vårdmötet

Patientperspektivet

Värdesätter du som omvårdnadspersonal att ta hand om/vårda personer som mig?

Professionens perspektiv

Vår organisation åtar sig att erbjuda patienter en personcentrerad vård?

Patientens önskan

Be nice to me

Behandla mig som en person och respektera och involvera mig i min vård

Professionen

I will be nice to you

Jag åtar mig att behandla dig som en person och jag kommer att respektera dig och involvera dig i din vård

Etablera en vårdrelation

**Skapa förtroende - Vara närvarande
Förutse behov - Vara påläst
Reflektera och utvärdera**

Fysiska behov

Personlig hygien
och att klä sig
Toalettbehov
Mat och dryck
Vila och sömn
Rörelse
Fysiskt
välbefinnande

Psykosociala behov

Kommunikation
Delaktighet och
information
Avskildhet
Värdighet
Respekt
Emotionellt
välbefinnande

Etablera en vårdrelation

Skapa förtroende - Vara närvarande
Förutse behov - Vara påläst
Reflektera och utvärdera

Skapa förtroende

```
graph TD; A[Skapa förtroende] --> B[Skapa förtroende Förutse behov]; B --> C[Vara påläst Förutse behov]; C --> D[Skapa förtroende Vara närvarande]; D --> E[Utvärdera]; E --> A;
```

Utvärdera

Skapa förtroende
Förutse behov

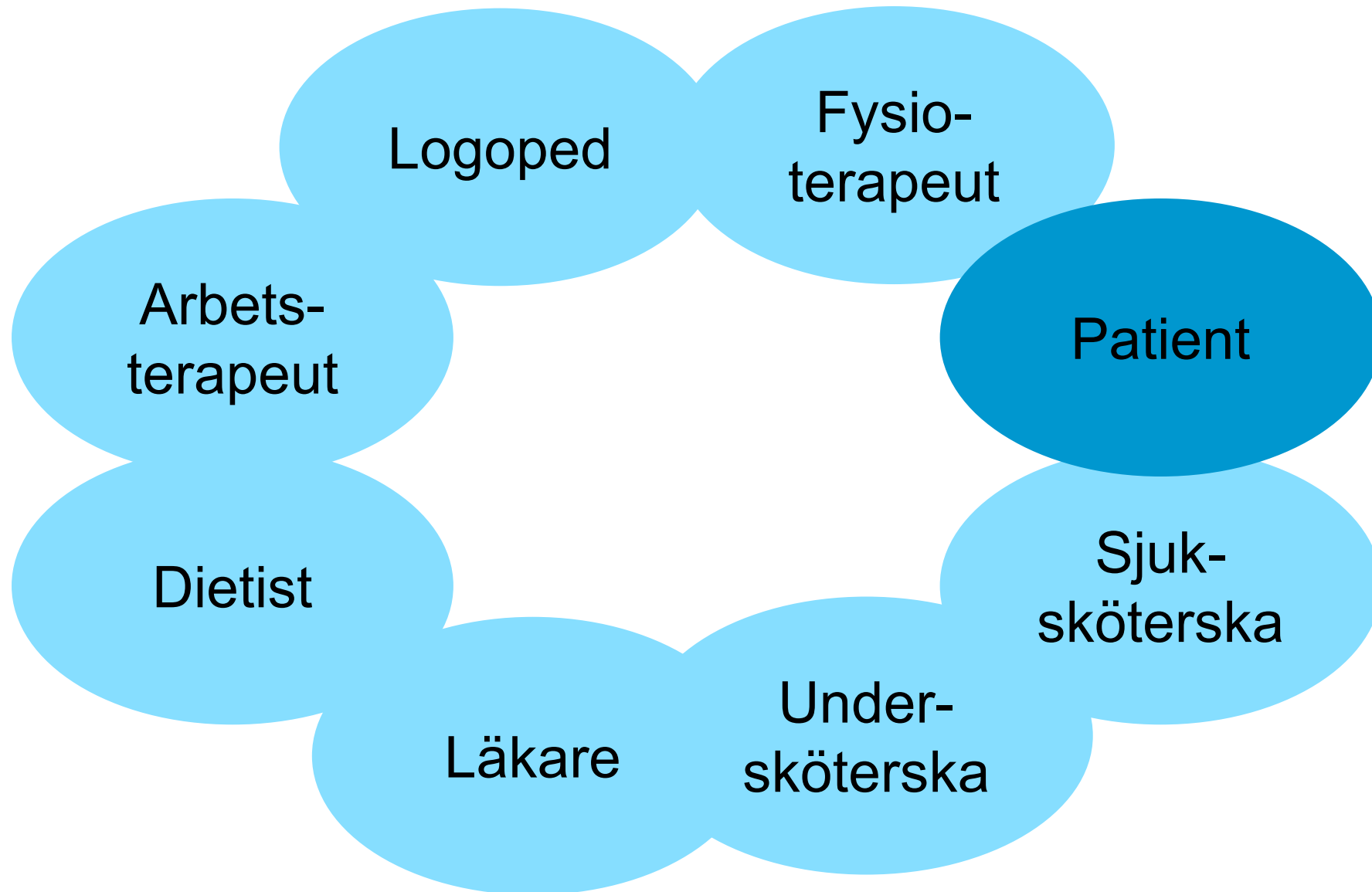
Skapa förtroende
Vara närvarande

Vara påläst
Förutse behov

Personcentrerad vård - Att vara delaktig i sin egen vård

Förutsättningar:

- Ha tillgång till information
- Bli lyssnad till
- Få ställa frågor vid upprepade tillfällen
- Mötas med respekt
- Bli sedd som en person med egna resurser

Hur kan man möjliggöra personcenterat arbetssätt i vården?

Rapportering vid skiftbyte/i primärvården. Information om patienten genomförs muntligt med patienten.

Finns på sjukhus i Sverige och utomlands

- Patienten blir en del av teamet
- Inspektion av sår, drän, räkna vätskebalans, utvärdera näringsintag

Utmaningar

- Att strukturera om i det dagliga arbetet
- Osäkerhet bland personalen vad som ska rapporteras
- Hur patienterna uppfattar det

Hur kan man möjliggöra personcenterat arbetssätt i vården?

Vad är viktigt för dig idag?

När patienter på kirurgavdelning fick ange detta

- Få information om vården (operation, dignos, undersökningar,
- Att känna att någon bryr sig om
- Att känna stöd med grundläggande vårdbehov
- Förbättringar i miljön
- Bättre koordination av vården

Bidrar till ökad möjlighet till delaktighet, teamet kan tillsammans göra en plan

Personcentrerad exempel primärvården

Patientfall

Patient med venöst bensår,
skött såret i 2-3 veckor själv,
oregelbundet sår fotleden cirka 3 cm.

Från Sårwebben

Exempel smärta

Skapa
förtroende
Förutse behov

- Vi vet av erfarenhet att sår av den typ som du har kan göra ont.
- *Hur är det för dig?*
- Skatta patientens smärta med VAS 5

Etablera en vårdrelation

Skapa förtroende - Vara närvarande
Förutse behov - Vara påläst
Reflektera och utvärdera

Exempel Smärta

Skapa
delaktighet

Etablera en vårdrelation

Skapa förtroende - Vara närvarande
Förutse behov - Vara påläst
Reflektera och utvärdera

- Har du gjort något själv för att minska smärtan? Har det hjälpt?
- Vi kan hjälpa dig med smärtan genom att linda benet för att minska svullnaden. Du kan också äta paracetamol regelbundet.
- Vad tänker du då?
- Mål sätts tillsammans VAS 2

Exempel smärta

Delaktighet
Dokumenteras

Etablera en vårdrelation

Skapa förtroende - Vara närvarande
Förutse behov - Vara påläst
Reflektera och utvärdera

Patientens uppgifter

- Äta paracetamol enligt ordination
- Ligga i planläge 45 minuter per dag

Vårdens uppgifter

- Skriva recept på paracetamol
- Kompressionslindning

Gruppdiskussion om delaktighet

- Vilken kulturvandring behöver vi göra?
- Vad i arbetssätt kan ändras?

Tips att fundera på!

Kontextuella faktorer

Kontextuella faktorer i organisationen behöver bli identifierade och diskuterade, även om det inte innefattar den direkta omvårdnaden, till exempel

Patientens perspektiv

- Hur tar ni hand om klagomål från patienter och personal?
- Hur dealar ni med whistelblowers?
- Vilka vill lyssna på mig om vad jag tror är det bästa för mig?
- Vem kan hjälpa mig om jag inte känner mig delaktig i min vård?

Förutsättningar

Det handlar inte bara om att "möblera om" på avdelningen/mottagningen, införa nya rutiner eller enkelsalar och tro att det ska fungera. Det handlar mer om att "möblera om" i hur vi tänker om patienten i vården och vad det innebär att patienten är jämbördig

Lansera och inse

Befästa och göra färdigt

Implementera och äga

Orsak till förändring	Trovärdig ledning	Vision och plan	Kommunicera plan	Engagera många	Visa framsteg	Konsolidera och koordinera	Utveckla kultur
SAKNAS	Trovärdig ledning	Vision och plan	Kommunicera plan	Engagera många	Visa framsteg	Konsolidera och koordinera	Utveckla kultur
Orsak till förändring	SAKNAS	Vision och plan	Kommunicera plan	Engagera många	Visa framsteg	Konsolidera och koordinera	Utveckla kultur
Orsak till förändring	Trovärdig ledning	SAKNAS	Kommunicera plan	Engagera många	Visa framsteg	Konsolidera och koordinera	Utveckla kultur
Orsak till förändring	Trovärdig ledning	Vision och plan	SAKNAS	Engagera många	Visa framsteg	Konsolidera och koordinera	Utveckla kultur
Orsak till förändring	Trovärdig ledning	Vision och plan	Kommunicera plan	SAKNAS	Visa framsteg	Konsolidera och koordinera	Utveckla kultur
Orsak till förändring	Trovärdig ledning	Vision och plan	Kommunicera plan	Engagera många	SAKNAS	Konsolidera och koordinera	Utveckla kultur
Orsak till förändring	Trovärdig ledning	Vision och plan	Kommunicera plan	Engagera många	Visa framsteg	SAKNAS	Utveckla kultur
Orsak till förändring	Trovärdig ledning	Vision och plan	Kommunicera plan	Engagera många	Visa framsteg	Konsolidera och koordinera	SAKNAS

Det fungerar!

Varför agera?

Det är inte på riktigt

Vart ska vi?

Ingen vet, alla spekulerar

Det fastnar på mitten

Vi orkar inte hela vägen

Strul – det fungerar inte

Det är temporärt

Medskick

- Personcentrerad vård en förutsättning för säker vård
- Skapar arbetstillfredsställelse
- Vad är visionen?
- Starta med kulturen – ”möblera om”

Patientperspektivet

Värdesätter du som omvårdnadspersonal att ta hand om/vårda personer som mig?

Professionens perspektiv

Våran organisation åtar sig att erbjuda patienter en personcentrerad vård?